

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ
ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ
(UNIVERSITA DEGLI STUDI DI FIRENZE)
ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΕΡΗΜΗ –ΛΑΟΝΙΝ ΤΟΥ ΠΟΡΑΚΟΥ

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Τμήμα Αρχαιοτήτων) ανακοινώνει την ολοκλήρωση των ανασκαφών του Πανεπιστημίου της Φλωρεντίας (Dipartimento di Scienze dell' 'Antichita' "G. Pasquali"), οι οποίες διεξήχθησαν από τις 17 Αυγούστου μέχρι τις 8 Σεπτεμβρίου 2009 υπό τη διεύθυνση του Δρος. Luca Bombardieri. Στην ανασκαφική έρευνα συμμετείχαν αρχαιολόγοι, σχεδιαστές και τοπογράφοι από το Πανεπιστήμιο Φλωρεντίας, Τορίνου και Κιέττη (Chietti) και δύο συντηρητές από το Soprintendenza Beni Archeologici.

Ο χώρος είχε αναγνωρισθεί ως αρχαιολογική θέση το 2007 κατά τη διάρκεια επισκόπησης της κοιλάδας του ποταμού Κούρρη. Η αρχαιολογική αυτή επισκόπηση στόχευε στο να διερευνηθούν ζητήματα όπως η χρήση της γης κατά την αρχαιότητα αλλά και γενικότερα η ανθρώπινη παρουσία στο χώρο της κοιλάδας ανά τους αιώνες. Η έρευνα του 2007-2008 συνέδεσε τη μελέτη του επιφανειακού υλικού που συλλέχθηκε, με τη χαρτογραφική ανάλυση της περιοχής με δορυφορικές φωτογραφίες και αεροφωτογραφίες με το σύστημα Multilayers GIS-System. Συνολικά εντοπίστηκαν 14 θέσεις που χρονολογούνται από τη Μέση Εποχή του Χαλκού μέχρι και τα Βυζαντινά και Μεσαιωνικά χρόνια. Τα τελικά συμπεράσματα που αφορούν τη χρονολόγηση των θέσεων δείχνουν ότι υπήρχε μια σχετική συνέχεια στην κατοίκηση της περιοχής αλλά και μια ενδιαφέρουσα ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των θέσεων της κοιλάδας (οικισμοί, νεκροταφεία, θέσεις που ελέγχουν τόσο τον ποταμό όσο και το οδικό δίκτυο εντός της κοιλάδας).

Κατά το έτος 2008 έγινε διεξοδική έρευνα σε μια από τις θέσεις που είχαν εντοπιστεί. Η θέση αυτή φέρει την ονομασία Ερήμη-Λαόνιν του Πόρακου και βρίσκεται στην ανατολική πλαγιά της κοιλάδας σε ένα ψηλό πλάτωμα που βλέπει προς νότο, προς το σύγχρονο φράγμα του Κούρρη, μεταξύ των χωριών Ύψωνας και Ερήμη. Από τη θέση αυτή φαίνεται καθαρά ο ποταμός αλλά και η θαλάσσια ακτή, γεγονός που υποδηλώνει ότι ίσως ο χώρος αυτός να λειτουργούσε ως παρατηρητήριο και σημείο ελέγχου του οδικού συστήματος που υπήρχε εντός της κοιλάδας. Η έρευνα στη θέση αυτή κατέγραψε ένα διπλό κυκλικό τείχος που περιέβαλλε τον οικισμό, αλλά και σειρά από ράμπες και εισόδους. Η θέση αυτή είχε πιθανόν δύο φάσεις κατοίκησης. Η πρώτη και πιο σχετική φάση ξεκινά από τη Μέση Εποχή του Χαλκού και φθάνει μέχρι την Ύστερη Εποχή του Χαλκού Ι. Η δεύτερη φάση κατοίκησης του οικισμού ξεκινά μετά από ένα μεγάλο κενό, κατά το οποίο πιθανόν να κτίστηκε το εξωτερικό τμήμα του τείχους, κατά την ύστερη Ελληνιστική και Ρωμαϊκή περίοδο.

Κατά τη φετινή χρονιά η έρευνα επικεντρώθηκε σε τρεις περιοχές: Περιοχή Α, Β και Ε:

- 1) Η κορυφή του λόφου (Περιοχή Α)** περιλαμβάνει αποκλειστικά έναν εργαστηριακό χώρο ο οποίος συνδεόταν με αποθηκευτικό χώρο. Η επιφάνεια εργασίας είχε δημιουργηθεί με την προσεκτική λείανση του φυσικού ασβεστολιθικού βράχου. Στο χώρο αυτό (12,5 X 15 μ.) έχει ανακαλυφθεί ένα πολύ ενδιαφέρον εργαστήριο με μια σειρά από βαθιές λαξευμένες λεκάνες που συνδέονται μεταξύ τους με ένα σύστημα καναλιών. Στα νότια του εργαστηρίου βρίσκεται ένας μεγάλος αποθηκευτικός χώρος (27 μ²) ο οποίος χωρίζεται σε δύο δωμάτια και εκτείνεται έξω από τα όρια της ανασκαφικής περιοχής. Στο χώρο αυτό έχουν προσδιοριστεί δύο φάσεις χρήσης του χώρου (Φάση Α και Β). Στο κεντρικό τμήμα της αποθήκης βρέθηκε μεγάλος αριθμός αγγείων κάτω από τις πεσμένες πέτρες και τους διαλυμένους πλίνθους. Κατά τη Φάση Α ο χώρος αυτός περιείχε τέσσερις μεγάλους πίθους οι οποίοι είχαν σφηνωθεί στο δάπεδο με λίθους να τους ορίζουν. Δίπλα από τους πίθους βρέθηκαν, πεσμένα στο δάπεδο, πιο μικρά αγγεία: κύπελλα, οινοχόες και μεσαίου μεγέθους στάμνοι. Πιθανόν τα αγγεία αυτά να χρησιμοποιούνταν για να αφαιρούνται ή να προστίθενται ουσίες μέσα στους μεγάλους πίθους (όπως φαίνεται και με την οινοχόη που βρέθηκε σπασμένη στον πυθμένα ενός πίθου). Κάτω από το δάπεδο του αποθηκευτικού δωματίου ανακαλύφθηκε ακόμη ένα στρώμα καύσης το οποίο υποδηλώνει μια πρωιμότερη φάση χρήσης του κτιρίου. Στο δεύτερο αυτό στρώμα βρέθηκε μεγάλη ποσότητα θρυμματισμένων αγγείων. Γενικά, η κεραμική που συσχετίζεται με το χώρο του εργαστηρίου φανερώνει την παραγωγή της Ερυθροστιλβωτής κεραμικής της Μέσης Εποχής του Χαλκού.
- 2) Η περιοχή ακριβώς κάτω από την κορυφή του λόφου (Περιοχή Β)** θα πρέπει να λειτουργούσε ως οικιστική. Η έρευνα κάλυψε μια έκταση 19 μ² και αποκαλύφθηκαν τα λίθινα θεμέλια ενός κτιρίου. Πάνω στο δάπεδο του κτιρίου αυτού εντοπίστηκε μια εστία και ανάμεσα στα ερείπιά του υπήρχε Ερυθροστιλβωτή κεραμική η οποία όμως διαφέρει τυπολογικά από αυτήν που βρέθηκε στην Περιοχή Α. Στα σύνολα κεραμικής εδώ, υπερισχύουν τα μικρότερα είδη αγγείων που χρησιμοποιούνταν για την κατανάλωση φαγητού (κυρίως κύπελλα και μικροί στάμνοι), γεγονός που υποστηρίζει την υπόθεση ότι η Περιοχή Β ήταν οικιστική. Ένα κεραμικό όστρακο από οινοχόη που βρέθηκε εντοιχισμένο σε τοίχο φέρει ένα εγχάρακτο σύμβολο πιθανόν της Κύπρο-Μινωικής Γραφής.

3) Το μικρό νεκροταφείο (Περιοχή Ε) βρέθηκε εκτός του κυκλικού τείχους. Κατά τις έρευνες του 2008 είχαν αποκαλυφθεί και ανασκαφεί τρεις λαξευτοί τάφοι με μικρούς δρόμους. Κατά τη φετινή χρονιά βρέθηκαν άλλοι δύο ασύλητοι τάφοι που βρίσκονται κατά μήκος ενός χαμηλότερου ασβεστολιθικού αναβαθμού στα νότια του σημερινού δρόμου. Οι τάφοι αυτοί δεν έχουν δρόμο αλλά ο θάλαμος είναι λαξευμένος κατευθείαν στο φυσικό ασβεστολιθικό βράχο. Στον έναν εκ των δύο βρέθηκε θαμμένος ένας ενήλικας ενώ στο μικρότερο πρέπει να ήταν θαμμένο ένα παιδί. Στο μεγαλύτερο υπήρχαν 12 σχεδόν ακέραια αγγεία, τυπικά δείγματα της Ερυθροστιλβωτής κεραμικής. Επίσης ανάμεσα στα κτερίσματα υπήρχαν και 7 πήλινα σφονδύλια με εγχάρακτη κόσμηση και δύο εγχάρακτοι δίσκοι από πικρόλιθο. Ο μικρότερος τάφος περιείχε παρόμοια είδη αγγείων αλλά δεν βρέθηκαν σε αυτόν σφονδύλια ούτε δίσκοι από πικρόλιθο.

Ερήμη- Λαόνιν του Ποράκου: Περιοχή Ε, Τάφος με κτερίσματα